

RTU studiju kurss "Valsts un cilvēktiesības"**OR000 Rēzeknes akadēmija****Vispārējā informācija**

Kods	RA0480
Nosaukums	Valsts un cilvēktiesības
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Inese Novika - Direktora vietnieks
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studiju kurss sniedz teorētisku un praktisku izpratni par valsts būtību, tās institucionālo uzbūvi un cilvēktiesību aizsardzības mehānismiem mūsdienu tiesiskā valstī. Kurss aptver valsts izcelšanās un attīstības teorijas, analizējot dažādu laikmetu un tiesību doktrīnu skatījumu uz valsts izveidi un attīstību. Īpaša uzmanība tiek veltīta valsts konstitutīvajiem elementiem, tās funkcijām, kā arī valsts varas jēdzienam un varas dalīšanas principam. Kurss veicina izpratni par cilvēktiesību nozīmi demokrātiskā sabiedrībā, to nodrošināšanas mehānismiem, kā arī attīsta spēju kritiski analizēt valsts varas rīcību cilvēktiesību kontekstā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis ir veidot studentos izpratni par valsts institucionālo struktūru un cilvēktiesību aizsardzības mehānismiem tiesiskā valstī, attīstot kompetenci analizēt un izvērtēt valsts varas un cilvēktiesību savstarpējo mijiedarbību, kā arī spēju orientēties tiesību normu piemērošanā praksē. Studiju kursa uzdevumi: - nodrošināt izpratni par valsts izcelšanās un attīstības teorijām, valsts jēdzienu un tās pamatelementiem; - iepazīstināt ar cilvēktiesību jēdzienu, to aizsardzības mehānismiem un tiesiskās valsts principiem; - pilnveidot prasmes argumentēti diskutēt par cilvēktiesību piemērošanu konkrētās situācijās; - veidot spēju patstāvīgi izvērtēt valsts varas institūciju rīcību cilvēktiesību kontekstā.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Studiju kursa apguves laikā studējošie patstāvīgā darbā, iegūstot teorētiskās zināšanas un analizējot normatīvo regulējumu, izpilda uzdevumus (mājas darbu). Patstāvīgi, gatavojoties plānotajam pārbaudes darbam, semināriem, jāveic mācību literatūras un normatīvo aktu analīze atbilstoši lekciju tēmām un avotiem.
Literatūra	Obligātā / Obligatory: 1. Ziemeļe I. un Osipova S. zinātniskā redakcijā (sagatavojis autoru kolektīvs) Publiskās tiesības. Ievads. Rīga: TNA, 2024. 2. Ziemeļe I. zinātniskā redakcijā. Cilvēktiesības pasaulē un Latvijā. Otrais papildinātais izdevums.- R.: TNA, 2021. 3. Jakubaņecs V. Valsts jēdziens, struktūra, funkcijas un formas. Rīga, P&Ko, 2003. Papildu / Additional: 1. Pleps J., Pastars E., Plakane I. Konstitucionālās tiesības. Rīga, VSIA "Latvijas Vēstnesis", 2021. 2. Cipeliuss R. Vispārējā mācība par valsti. Rīga, AGB, 1998. 3. Dišlers K. Ievads Latvijas valststiesību zinātnē. Rīga, 1930. 4. Stafecka L. Mēs demokrātijā, Sabiedrība par atklātību Delna, 2005. https://delna.lv/wp-content/uploads/old_files/mes-demokratija.pdf 5. Latvijas Republikas Satversme. "LV", 43, 01.07.1993., www.likumi.lv 6. https://lvportals.lv/skaidrojumi/321164-cilveka-pamattiesibas-i-likumdosana-un-tiesibas-uz-dzivibu-2020 7. https://lvportals.lv/skaidrojumi/321250-cilveka-pamattiesibas-ii-ierobejojamas-lai-aizsargatu-citu-cilveku-tiesibas-2020 8. Vispārējā cilvēktiesību deklarācija; https://www.tiesibsargs.lv/lv/pages/tiesibu-akti/ano-dokumenti/ano-vispareja-cilvektiesibu-deklaracija 9. Eiropas Savienības pamattiesību harta; https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex%3A12016P%2FTXT 10. Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija. https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskieligumi/id/649 11. www.likumi.lv 12. www.tiesibsargs.lv 13. www.humanright.lv
Nepieciešamās priekšzināšanas	Nav prasību.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienēs studijas		Nepilna laika neklātienēs studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Valsts izcelšanās un attīstības teorija.	4	6	1	0
Valsts konstitutīvie elementi. Valsts kā tiesiski organizēta cilvēku kopība.	4	4	2	8
Valsts vara un varas dalīšanas teorija.	4	6	2	10
Valsts funkcijas. Valsts varas institūcijas.	4	6	1	10
Tiesiska valsts. Cilvēktiesību nodrošināšana tiesiskā valstī.	4	6	1	10
Cilvēktiesību konstitucionālā aizsardzība.	4	6	2	10

Valsts pārvaldes un tiesu varas institūciju loma cilvēka pamattiesību īstenošanā un aizsardzībā.	4	6	2	10
Cilvēktiesību normu interpretācija un cilvēktiesību robežas.	4	6	1	8
Kopā:	32	46	12	66

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas: Prot izskaidrot valsts jēdzienu, struktūru, tiesiskās valsts principus un cilvēktiesību būtību un cilvēktiesību aizsardzības mehānismus.	Diskusijas, mājasdarbs, eksāmens.
Prasmes: Prot identificēt cilvēktiesību pārkāpumus, ierobežojumus un, izmantojot atbilstošās tiesību normas, analizēt situāciju.	Diskusijas semināros (situāciju analīze), mājasdarbs, eksāmens.
Kompetences: Spēj analizēt valsts institūciju darbību un vērtēt tās atbilstību tiesiskuma un cilvēktiesību principiem. Spēj argumentēti paust viedokli un risināt problēmsituācijas, pielietojot iegūtās zināšanas patstāvīgi un komandā.	Diskusijas semināros (situāciju analīze), mājasdarbs, eksāmens.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Darbs semināros (diskusijas)	10
Mājasdarbs	30
Eksāmens	60
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	